

ANTE GLAVIČIĆ

**LITERARNO-HUMORISTIČNE USPOMENE
SVIH ONIH KOJI SU VOLJELI SENJ
(Izbor I.)**

Ante Glavičić
Gradski muzej Senj
HR 51270 Senj

UDK:802.62-1(497.5 Senj)
Ur.: 1994-10-18

Iz bogate senjske literarne baštine, a da bi se otrgnule zaboravu i predstavile mlađem naraštaju, autor je izabrao nekoliko pjesama koje nemaju osobitu umjetničku vrijednost, ali imaju iznimno značenje za Senjane i sve one koji vole grad Senj. Njihov sadržaj ocrta duh vremena u kojem su nastale i u kojem su Senjani, strpljivo čekajući dan slobode, na svoj osebujuć način prkosili svim nedaćama prošlog vremena. Iako nije izravno povezana sa senjskom tematikom, u izbor je uvrštena i pjesma koja opisuje narodne običaje i svečanost na dan sv. Ivana u Donjoj Prizni. Autor je izbor popratio iscrpnim bilješkama.

Velika je senjska literarno-humoristična i likovna baština, osobito ona od početka ovoga stoljeća pa do danas. Budući da je od te baštine mnogo toga nestalo, odlučili smo u 21. knjizi i sljedećim brojevima *Senjskog zbornika* objavljivati takvu građu jer ona, prema našoj procjeni, ima osobito značenje i vrijednost. Moramo napomenuti da je ta senjska baština, osobito ona starija, izložena zaboravu i nestanku. Da bismo je sačuvali, odlučili smo je sakupljati i objavljivati s napomenom da se ovdje ne radi o djelima veće literarne vrijednosti, već da su to prikazi koji pobuđuju našu "senjsku" pozornost.

Kako smo najavili, povremeno ćemo se poslužiti do sada objavljenom građom u raznim časopisima, novinama, *Melli i škavaceri* i drugim sredstvima priopćavanja, kao i onom koja je nastala i uspješno se razvijala u stranom

svijetu - emigraciji - ili se i dandanas čuva u rukopisu kod obitelji i prijatelja. Posebno nas zanimaju osobite senjske mesopustne šale, satire, dosjetke i pjesme, anegdote vezane isključivo za naše ljude i posebno osobe koje su stekle šire senjsko zavičajno značenje, osobe koje predstavljaju jedno vrijeme u kojemu su bile nazočne svojim životom i radom, npr. *Nacio* (..... Rivoški), *Marija Balava* (Marija Stuić), *Domino* (Rude Lončarić), *Jura* ili *Juriša* (Jura Španić), *Perla* (Mile Bašić), *Svilni* (Frane Bašić), *Ćuk* (Vlatko Zudenigo), *Tončić-Zvončić* (dr. Drago Zudenigo ?) *Dragar* (Jurica Krajač), *Ladilo* ili *Ladi* (Ladislav Krajač), *Dekrešendo* (Krešimir Stanišić), *Lustre*, *Tončić* (Ante Padjen), *Kebar*, *Derada* (Branimir Babić), *Deno*, *Meštrić* (Dragan Vlahović), *Tonca* (Anton Erker), *Umjetnina* (Vlatko Peter), *Vilson* (Ante Glavičić), *Štretovica* (Rajna Baranjac), *Petronio* (Ivica Klić), *Zagorac* (Franjo Dobrina), *Bačo* (Ante Baričević), *Vragoba* (Dinko Hudoba), *Pirunić* (Tomislav Kovačević) i mnogi drugi koji nisu navedeni.

1. Pjesma *Kad će doći opet vrime ono...* nastala je posve spontano u nekoj senjskoj gostionici, u kojoj su se uz čašicu našli Senjani, krajem 1943. Pjesmu je kasnije složio gosp. Vladimir Zudenigo, poznat pod pseudonimom *Ćuk*, kojeg stoga držimo autorom. Pjesma je objavljena u trećem broju *Tovarnog lista*, senjskim pokladnim novinama, koje su u nakladi gsp. V. Zudeniga izlazile početkom 1945. u Karlovcu.

Budući da se nakon 1945. u Senju pjesma nije smjela pjevati u svom izvornom obliku, nastale su neke manje izmjene, zamjene nekih riječi, te je na taj način pjesma postala meliodioznija i prikladnija za pjevanje i sviranje u raznim prigodama. Tako su nastale i tri njene inačice koje također objavljujemo u radu, a kurzivom u inačicama naglašavamo one riječi koje su ili identične ili slične onima u izvornom tekstu. Ne znamo tko su bili Senjani koji su pjesmu uglazbili i prilagodili novim političkim prilikama, pretpostavljamo da su to mogli biti neki od Senjana, gosp. Frane i Vicko Bašić, te Martin Nell, članovi Gradske glazbe u Senju.

Gsp. Vladimir Zudenigo, na zamolbu gsp. Vlatka Petera, krajem 1993. ponovno ju je napisao u izvornom obliku. Pjesma glasi:

Kad će doći opet vrime ono...

Kad će doći opet vrime ono
Kad san slusal Svetog Franje¹ zvono,
Kad san pival pisme stare²
Priko Široke Kuntrade,³
Mili Senju grade.

Srusilo nan crikve⁴ sakristije,
Ostale su samo još birtije,
Crikva⁵ mi je svaki kamen,
Bil uzidan ili izvaljen,
Ja ne gren odavljen.

Bura⁶ nosi vatru upopriko,
Balature⁷ isle su a piko.
Neka rusi sve od reda,
Senjska će ostat beseda,
Slaja je od meda.

Nasa će ostat hrvacka klica⁸
Stanja kaj na Nehaju Fortica.
Ti nan dajes i sad nade
Da cemo pregorit jade,
Stari Nehaj⁹ grade.

2. Prva inačica pjesme *Kad će doći opet vrime ono...* objavljena je u šapirografiranoj zbirci senjskih pjesmica koje je sam ispjevao ili prikupio Senjanin dr. Drago Zudenigo (brat Vlatka Zudeniga). On je pred kraj II. svjetskog rata 1944./1945. živio u Karlovcu i obnašao odgovorne dužnosti u upravnim službama NDH. God. 1945. odlazi u emigraciju u Italiju i odatle u SAD. Negdje oko 1953. izašla je njegova zbirka pjesama *Stručci ružmarina sveli već odavna*. Pjesma je izašla pod naslovom *Pjesma o Senju*, potpisana je pseudonimom *Tončić-Zvončić*, a glasi:

*Pjesma o Senju*¹⁰

Kad će doći opet vrime ono
Da sa Svetog Franje čujen zvono
I zapivan pisme stare
Priko Široke Kuntrade,
O moj Senju grade.

Srušene su crikve, sakristije,
Ostale su samo još birtije.
Mio mi je svaki kamen,
Bio srušen il' izvaljen,
Ja ne gren odavljen.

Bacali su bombe *upopriko,*
Balature išle su in piko.
Nek se ruši sve od reda,
Senjska će ostat beseda,
Sladja je od meda.

Senjana će uvijek *ostat klica,*
Čvrsta ko na Nehaju Fortica.
Ona nam daje i sad nade
Da ćemo pregorit jade,
Stari Senju grade!!!

3. Drugu inačicu pjesme *Kad će doći opet vrime ono...* zapisala je Senjkinja Božena Krmpotić (teta prof. Ivice Krmpotića, odnosno ona se udala za njihova oca nakon smrti njihove majke - njezine sestre - Miroslave Bezjak). Na sačuvanoj razglednici kule *Nehaj* teta Božena čestita Branku Krmpotiću imendan u Našice 16. 8. 1948. i u toj prigodi na poleđini čestitke zapisuje pjesmu *Kad će doći opet vrime ono...*, koja se tada počela pjevati u Senju. Božena je zapisala pjesmu, onako kako je znala, pomalo senjskim književnim jezikom. U pjesmi se primjećuje da su izmijenjene neke riječi, očito zbog novih političkih prilika. I ova pjesma nema naslova, a glasi:

Kad će doći opet vrime ono
Da zazvoni Sv. Franje zvono.
I da pjevam pjesme stare
Preko Široke Kuntrade,
O moj Senju grade.

Padale su bombe *upopriko,*
Balature išle su in piko.
Nek se ruši sve od reda,
Senjska će ostat beseda,
Slada je od meda.

Srušile se crikve sakristije,
 Ostale su samo dvi birtije.
 Mio mi je svaki kamen,
 Bio srušen il' razvaljen,
 Ja ne gren odavljen.

Senjana će ostat jošte klica
 Tvrdka kao naš *Nehaj Fortica*
 On nam daje sladke nade
 Da ćemo prebolit jade
 O naš Senju grade.

4. Treću inačicu pjesme *Kad će doći opet vrime ono...* zapisale su kako se danas pjeva, krajem ljeta 1994. Senjkinje Nada Sučić, rođena Martulaš, Gara i Branka Šolić, rođena Švob. Pjesma se dijelom razlikuje od tri prethodne jer je između trećeg i četvrtog stiha netko umetnuo novu strofu. Bez obzira na to što je tim dodatkom pjesma proširena, ona predstavlja jednu cjelinu koju Senjani prihvaćaju i pjevaju u mnogim prigodama. Primjetno je da nostalgija iz pjesme polagano nestaje i gubi se u novom vremenu ustroja slobodne i nezavisne države Hrvatske. Ali Senju i Senjanima ostaje velika obveza, a to je zavjet da se izgradi odnosno obnovi porušena crkva sv. Franje ili na tome mjestu podigne mauzolej senjskih uskoka prema započetim inicijativama i projektu dr. Melite Viličić. Kad se to ostvari i kada ponovno zazvone sačuvana zvona crkve sv. Franje, Senjani će ispuniti zavjet, ali će i dalje pjevati ovu staru pjesmu, sjećajući se teških dana rata i stradanja. Ova inačica pjesme glasi:

Kad će doći opet vrime ono
 Da sa Svetog Franje čujen zvono
 I da pivan pisme stare
 Priko Široke Kuntrade,
 O moj Senju grade.

Srušene su crikve sakristije,
Ostale su samo dvi birtije
 U kojima Jura pije, pije, pije
 i majku proklinje.

Padale su bombe upopriko,
 Balature išle su in piko.
 Nek se ruši sve od reda,
 Senjska će ostat beseda,
 Slađa je od meda.

Mila majko, ča si me rodila,
 Ča me nisi u more bacila
 Mio mi je svaki kamen,
 Bio srušen il' razvaljen,
 Ja ne gren odavljen.

Senjana će uvik ostat klica
 Čvrsta kaj na *Nehaju Fortica*.
 Ona nama daje nade
 Da ćemo prebolit jade,
 O moj Senju grade.

5. Među pjesme nastale u ratu, a koje su Senjanima bile drage, uvrstili smo pjesmu *Nad razvalinaman*, koju je ispjevao profesor Senjske gimnazije Jakov Bosnić, a objavio Vlatko Zudenigo u *Tovarnom listu*, u Karlovcu, u ožujku godine 1945. Sadržajno je ta pjesma veoma emotivna i srcem vezana za Senj. U mnogome nas podsjeća na pjesmu *Kad će doći opet vrime ono...* Oba

autora nadahnuta su slavnom prošlošću i znamenjima rodnoga grada, koji je u jednom trenu pretvoren u ruševinu. U pjesmi se naglašava kako treba izdržati u paklu rata koji je još daleko od završetka. I ova je pjesma uglavnom Senjanima nepoznata, osobito mladima. Začudo nije bila uglazbljena i nije se pjevala. Je li tome bio razlog zazivanje svetog Jurja protiv zla (dolazećeg komunističkog sistema) kojemu prkosi i stara kula *Nehaj*, ne znamo! Možda je zbog toga ostala zaboravljena. Pjesma *Na razvalinaman* ima sedam kitica, a glasi:

Uskočki moj grade,
što od tebe rade,
tuku te nemilo,
prokleta im bilo.

Bacali su bombe,
kano silne grome,
samo da te, grade,
već jedanput slome.

Uskočke se kuće
sada, eto, ruše
a kroz njih mi, eto,
tužno bura puše.

Široka Kuntrado
nisi više duga,
nego si mi srcu
jedna teška tuga.

Al' se nedaj, grade,
bolje dane čekaj
još ti, eto, stoji
stara kula Nehaj.

Mnogo ona ljeta
svakom zlu prkosi
i hrvatski barjak
ponosito nosi.

Moli svetog Jurja,
zašutnika svoga,
da te Bog očuva
od pakla ovoga.

Tovarni list 1945.
Skakika¹¹

6. *Senju mili grade*,¹² tako sam nazvao ovu pjesmu, koja nema naslova i koju je poslije rata, godine 1946., ispjevala draga nam gospođa Ivka Rošić.¹³ Pjesma nema neke veće umjetničke vrijednosti, kao ni one prethodne, ali je ona za nas Senjane još jedna draga i sveta pjesma, naš plač i tuga u ono vrijeme nad ruševinama dragoga nam grada, grada u koji je Ivka došla od Krmpota oko 1910. kao mala djevojčica da izuči zanat u tiskari Tereze Devčić. Od malena Ivka je mnogo čitala, lijepo pisala i pjevala, pa odatle njen smisao za pjesmu i društveni život. I ona, kao i *Ćuk, Tončić Zvončić, Skakika* i drugi, tuguje i boluje, reklo bi se, nad sudbinom grada. I ona ostavlja prokletstvo svima onima koji su ga rušili 1943., ali i onima koji su ga razarali 1944. i 1945. kao tobožnji saveznici i osloboditelji. Pjesmu nepoznatu javnosti objavljujemo u originalu i otimamo zaboravu, a ujedno time odajemo posmrtno poštovanje "teti" Ivki, koja nam je u onim vremenima dehumanizacije i arogancije sistema mnogo puta bila utjelovljenje dobrote, ljubavi i vjere. Pjesma u originalu glasi:

Senju, mili grade

Senju mili grade
Sve bih za te dala,
Grade ti moj lipi,
grade kameniti.

Da mi je povratiti
Široku Kuntradu
I odlipit
One zatrpane volte
Pa kvintin popit
Kod parona Boljfe.¹⁴

Senju, mili grade,
Željo moja pusta,
Gorčina mi teže
I dušu i usta.

Ah, ki nan je srušil
Crikvu svetog Franje
I tvoj i naš ponos,
Slavni Frankopane.

Ki nan je razbacal
no sveto kamenje,
nek na sebi nosi
Judino znamenje.
Nemal nikad mira
ni danju ni noći,
ne znal nikad više
svome pragu doći.

Gradićem te zovu,
rano moja bolna,
rano ne prebolna
A kadi su bili
ti njihovi gradi,
kad su za te znali
i bani i kralji.
Kad se razbijala
sila svakojaka,
na prsima tvojih
uskoka junaka.
Kad si crikvu zidal

s oružjem u ruci,
Kad su te kidali,
kajno bisni vuci ...

Naš Silvio dragi,
orle ponositi!
ča bi nato rekla
tvoja Hrvatica vila.
"Nek niki ne kaže
da si mali gradić,
zauvijek si velik,
zauvijek si mladić."

A div junak Nehaj
ča te krasi,
i opet će znati
slavu da ti spasi.
Ej, kad bi oni znali
ča kamen govori
ko sunce bi sjali
svetog Franje dvori!

Ivka Filipović Rošić

Senj 1946.

7. U jednoj maloj, gotovo anonimnoj, antologiji starijih senjskih pjesama i humorističnih priloga, koje je sam ispjevao, sabrao i šapirografski objavio za prijatelje Senjanin dr. Drago Zudenigo pod pseudonimom *Tončić-Zvončić*, nalazi se pjesma *Senjski Uskrs*. Pjesma je veoma intimna, sjetna, puna nabožnog sjećanja na Senj, njegova djetinjstva i mladosti ispunjene radošću u vrijeme od 1920. do 1930. To je lijepa i draga uspomena na gotovo zaboravljene senjske običaje, crkvene pučke svečanosti Uskrsa koji se slavio osobito svečano i uz sudjelovanje svega senjskog puka. Spjevana je u senjskoj čakavštini, negdje oko godine 1952. u Klagenfurtu, u Austriji, gdje je dr. D. Zudenigo tada živio u izbjeglištvu. Ispunjena je nostalgijom i tugom, jer je teško biti živ, a možda i zauvijek daleko od svoga voljenog Senja. On sluti da tamo daleko u Senju odnedavna žive neki drugi, zločesti ljudi, čime očitno aludira na pridošlice odane novom jugokomunističkom sistemu koji nemilo zatire sve senjsko i hrvatsko, a posebno ljudske živote. Ipak pjesnik vjeruje da će *Božja Mati* ispuniti naše i senjske nade, Hrvatskoj vratiti slobodu i radosniji život. Kako je i ova pjesma ostala nepoznata Senjanima, objavljujemo je u originalu uz potrebno objašnjenje

nekih riječi i imena osoba koje spominje Drago Zudenigo pod pseudonimom *Tončić-Zvončić*.

Senjski Uskrs

Vratnik je bez oblačića, U moru bonaca kalma, Kuće su inbanderane. ¹⁵ Pred konviktom red od palma.	Senjski fakini pred crkvom Svi u belin rukavican Teške bandere ²⁴ držiđu Za pokoru svin krivican.	A kad biskup sa monstrancom Blagoslovi svit i kamen, Svi će kleknut i uzdahnut: "Na sve vike vikov. Amen."
Mendule ¹⁶ su već u cvatu I vrtli su rožic puni, A kad puhne dašak bave, Latice po Strmcu ¹⁷ truni.	S krljakom u crnoj robi Svi zidari iz Varoša ²⁵ Skupljaju se na Cimitru U zupučku struk od bosa. ²⁶	Mir kraljuje i praščanje U lipoti ovog dana, I žalosna Mater Božja Nad Senjon je nasmijana!
Od prašine zimske čista Velika se svitli Placa, Veseli su stari zidi, Suha nam diši gromača.	Sad ćedu školani doći I sva društva pod banderon, Vridne žene s kronicamin I gospoda pod cilindron.	To su tihi razgovori, Spominjanja davnog doba, Ka će nas zastalno pratit Do našega hladnog groba.
Na školjiman ¹⁸ kroz vedrinu Možeš vidit svaku škrapu, Stari ribar na pal ¹⁹ sel je, Nataknu je novu kapu.	"Sritan Uskrs! Sritan Uskrs! Pokoru smo učinili, Za grihe se pokajali, Kroz korizmu smo postili.	Sad su tamo drugi ljudi, Novi križi - nove muke, Jadan narod vapijući Pred raspelom krši ruke.
Ispod mlina ²⁰ na kornižu Salve markulov ²¹ grmidu, Standar ²² se od pucnja stresa, Golubi pod krov bižidu.	Sveto telo Uskršenja Na pomoć nam svima budi, A danas se veselimo Kaj kršćani i kaj ljudi."	Prevelikoj u nevolji, Senjani su još Hrvati. Kad ćeš opet Božja Mati Nad Senjon se nasmijati ...?
Ispod volte već se čuje Gracka musika prastara, Kaj divojka tromba piva, Bubanj s činplom udara.	Procesija sad će proći Kroz ulice starog grada, Združena su u njoj srca U molitvi - puna nada.	
A sva zvona od zvoniki Činkadu i kanpanadu, ²³ Narod preši uskin Zgonon I kroz Široku Kuntradu.	Stari popi - oci naši S hermelinom svi u redu, Pivat ćedu staru pismu: "Tri Marije redon gređu ..." ²⁷	Tončić-Zvončić

8. Još 1967. u Muzej je pristigla pjesmica *Na Božić u Velikoj crkvi*. Pjesma je ispjevana na senjskoj čakavštini i odaje nam još jednog starijeg Senjanina koji je veoma muzikalan i vješt stihu. Na koncu pjesme je pseudonim *Gušte Škripalo*. Pjesma je trebala biti objavljena u *Metli i škavaceri* za godinu 1967. ali se od toga odustalo. Naknadno je objavljena u bakarskim *Zvonima*, br 12, 1976. Ona nam je još jedno sjećanje na svetkovanje Božića u vrijeme oko 1922. (kako autor misli) kada je na polnoćki nastupao Katedralni zbor uz pratnju

orgulja i gradska glazba. Moguće je tada dirigirao kapelnik Milan Con. U pjesmi se spominje misa božićnica i navode redom svi glazbenici koji su činili gradsku glazbu, ali imenovani nadimcima po kojima se prepoznaju. Spomenute senjske muzikante popratili smo kraćim biografskim podacima. S obzirom na to da je pjesma sjećanje "na senjsko pasano vrime" i mnogim Senjanima nepoznata, objavljujemo je u izvornom obliku i uz poštivanje anonimnog Senjanina *Gušte Škripala*.

Na Božić u Velikoj crikvi

Orgulje senjske forte grmidu, Sve čoke ²⁸ u crikvi goridu.	Kaj tice čurlikadu klaripeti, Kekini ²⁸ puše na prvj trunbeti.
Frana Dobrila ²⁹ poti se na mihu, Babaček ³⁰ se jađi, sedi na orihu.	Jafta ³⁰ na fligelu sve note reže, Ive Petronio ³⁰ tronbon isteže.
Ki su podmetnuli školani tati, Na tubi Frapica Jule ³¹ se pati.	Martin ³¹ na čelu septime ponavlja, Grmljavinom timpan odzad se javlja.
Kapelnik Kepe ³² pritšće klape, Zarad bogancov obukal je šlake	Hamersmit ³² strogo kontrabas struže. Pivači natežedu vrata sve duže.
Fuka ³³ na trombi sav se nadimlje, A Frana Balota ³⁴ tempo otimlje.	U čošku Dioniz ³³ takt prston bati: To častidu Božiće senjski Hrvati.
Kum Vinko Tijan ³⁵ na Waldhornu prati, Visoki "fis" Lorka ³⁶ jedva dovati.	Još Chudoba ³⁴ kaj pravi artist guđi, "Kyrie eleison", pivadu ljudi.
A Martin Bašić ³⁷ navija violu I čuška note u duru i molu.	Od zanosu treptidu na guslaman žice A doma čekadu pršuti i kobasice.

Gušte Škripalo³⁵

9. Sve do iza II. svjetskog rata, kad se zbog nerazumne jugopolitike stanovništvo počelo masovno iseljavati, Podgorje je bilo gusto naseljeno. Tako je npr. u općini Jablanac 1916. živjelo 5.022, a samo u župi Gornja i Donja Prizna 870 stanovnika. Crkvene pučke svečanosti (godovi, proštenja) redovito i svečano održavale su se na dan sv. Ivana 24. lipnja. Taj dan od rane zore do podne skrušeno se molilo i zahvaljivalo Bogu i sv. Ivanu za dano zdravlje, ispunjenje zavjeta, daleke povratke ili odlaske, obilne plodove zemlje i umnoženje stada najvrednijeg blaga od kojega je ovisila egzistencija planinaca-stočara, našeg Bunjevca-Podgorca i Ličanina. Nakon mise nastavljeno je pučko veselje uz narodno kolo, pjesmu i ugodne razgovore. Ne zna se od kada postoji stara crkva sv. Ivana u Gornjoj Prizni, ali prvi njezin spomen datira iz godine 1418.⁴⁶ Imala je vjerski i zavjetno proštenički značaj kao većina crkvice

razasutih po velebitskim bespućima. S vremenom je oko crkve nastalo groblje u kojemu su pokopani župljani crkve sv. Ivana.

Uz Gornju, tko zna od kada, postoji i Donja Prizna (Gradina) pokraj mora uz zaštićenu uvalu,⁴⁷ a poviše nje na glavici stoji ilirsko gradinsko naselje i kasnobizantska utvrda iz 6./7. st. Mnogo kasnije, krajem 17./18. st., Donja Prizna je neznatno manje lučko i trgovačko središte priznanskog kraja. Obala od Prizne prema Jablancu veoma je nepristupačna i pogibeljna za ljude i brodove, o čemu svjedoči predaja i neke stare slikarije na morskim stijenama (*Bili brigovi*), te brojni podmorski nalazi. Zbog sigurnosti neka su podgorska pučka naselja izgrađena podalje mora, pa i crkve sv. Ivana (G. Prizna), svete Jelene Cesarice na Mliništu i sv. Roka u Radlovcu. Ove i neke druge planinske crkve i pastirska naselja, tzv. "grčke zidine, bunari, lokve", podignuli su većinom stari Hrvati, starosjedioci ovih krajeva do početka 16. st., tj. do vremena kada su zbog turske opasnosti iselili na obližnje otoke i dalje na zapad u sigurnije krajeve.

Krajem 16./17. st. te puste podgorske krajeve naseljavaju stari Bunjevci, doseljenici iz Dalmatinske zagore i Kotara. Uz luku pod Gradinom, u obližnjoj Velikoj drazi, krajem 18. st. izgrađeno je stovarište drvene građe i sidrište "riva" za brodove u koje se ovdje ukrcavala razna drvena građa što se vlakama dopremala iz gornjih planinskih predjela, iz Podova, Mliništa, Lubenovca i Duliba. Nekako u to vrijeme u D. Prizni sagrađena je kapelica sv. Ante.⁴⁸ Malo zapadnije, nedaleko Velike drage na hridi pokraj mora uz kuću Martina Nikole Mandekića, izgrađena je kapelica u čast sv. Ivana koju je prema zapisu podigao pobožni puk i plovac godine 1899.⁴⁹ Ovdje između kapelice i mora po predaji postoji "sveti kamen" - jedna stijena u kojoj je utisnuta stopa sv. Ivana. To je po predaji mjesto gdje je sv. Ivan stupio na kopno u ono daleko vrijeme, kada je s otoka Paga, točnije iz Novalje, počelo pokršćavanje naroda na susjednom kopnu. Predaja navodi da se sličan kamen-stopa nalazi u uvali Troj-drage na susjednom otoku a poviše koje su utvrda i stara crkva. I u pjesmi R. Baričevića *Ivanjsko proštenje*, očito prema predaji, isto tako stoji da je u kamenu utisnuta stopa sv. Ivana.

S južne strane crkve sv. Ivana u sredini sela stoji ruševna škola izgrađena nakon II. svjetskog rata. Tu školu je godine 1965. pohađalo više od pedesetoro đaka osnovaca s područja župe sv. Ivana. Nebrigom tzv. narodne vlasti mnogi su seljani - Podgorci, zbog neizgrađenih cesta, bez vode i električne energije, ali i bez nade u bolje sutra odselili u Senj, Rijeku, Zagreb i dalje širom svijeta. Njihove kuće i gospodarske zgrade - stanovi, zemlje i ograde opustjele su. Postoji bojazan da se uskoro ne ugasi i ovo nekoliko posljednjih priznanskih ognjišta.

Od svega toga ostaju nam sjećanja kao ovo u pjesmi našega dr. Rudolfa Baričevića iz 1937.⁵⁰ i moja iz 1965. i 1966., kada sam sa suradnicima vršio arheološka i etnografska istraživanja u Prizni i okolici. Od velike pomoći bili su nam Ive Mandekić, Martin N. Mandekić, Ive, Jure i Mićo Matijević i drugi Priznanci. Prisjećam se riječi staroga Ivana Mandekića i stare Jele Borovac (iz Kalića) kada su nam pričali o slavi sv. Ivana na dan 24. lipnja, kada se ovdje oko crkve sv. Ivana okupljala sila Podgoraca, otočana i Ličana koji su dolazili na zavjetne molitve. Tada su iz sv. Ivana selili u planinu svi stari i mladi, sva stoka, sve je krenulo u gore, do ljetnih stanova na Podovima u Jurčić-dolcu, Štokić-dulibi, sve do Sinokosa, Mliništa i Radlovca. Gore se "priko cilog lita" napasala stoka, sakupljala krma i ljetina koja se po "vas" dan, u dugim kolonama konja, mula i magaraca, snašala dolje do kuća. Tada je s narodom gore do svoga stana i crkve selio i priznanski, karlobaški pop. Gore se misilo i molilo Boga i sv. Ivana. Sve je to danas opustjelo, gore više nema ni žive duše, sve livade i oranice prekrila je trava i šikara, stanovi su od reda propali, urušili se torovi, šterne, bunari i ograde. Tako to danas izgleda, ali sutra bi moglo krenuti nabolje. Ovdje bi se ponovo mogao roditi život, i vjerovati je u pomoć sv. Ivana i sv. Jelene Cesarice.

Ivanjsko proštenje⁵¹

LEGENDA, vječno živa u dušama mornara,
priča o postanku staroga prošteništa.
Dolje je malena crkva, nakrivljena oltara,
okolo golo i pusto - za ivanjska sajmišta.

Kamena ograda priča, divovske mišice preda
u slavu Božjega čovjeka ogromno digle kamenje.
Krošnja staroga hrasta svake je godine rjeda,
pod njom život, u riječi, istinski teče i stenje.

Na ploči kod ulaza otisak u kamenu,
kuda je stigla noga umornoga Spasitelja.
Žene sagiblju glave, klanjaju se znamenju.
Zavjete čine u slavu Ivana Krstitelja.

Na školju, preko mora, drugi je otisak nogu:
Krist i Ivan su prešli jednim korakom more.
Jesenske kiše duge oprati trag ne mogu,
a davno je, davno Krist u naše došao gore.

Oci su podigli crkvu, maleno zavjetište,
djevojke i starice tu Svecu iznose boli;
lipanjsko sunce umorom nad glavama pritište,
i puk pobožan kleči i Bogu otaca se moli.

Daleki svijet ne vuče od doma ko nekada
zaboravljena braća nikada ne šalju ništa;
pjesmom oživljuju večer srca puna i mlada,
ostali prevrću sjećanja kod kuće, kraj ognjišta.

I prolaze tako sajmovi, pogledi sve su hladniji,
i topla radost djetinja, dugo čekana, snivana;
i prolaze tako sajmovi, sve tiši, mrtviji, jadniji,
u Prizni, poreznoj općini, kod crkve svetoga Ivana.

Rudolf Baričević

Bilješke

¹ Crkva i samostan sv. Franje izgrađeni su unutar grada oko 1558., kao naknada Crkvi za istoimene zgrade koje su razgrađene a materijal upotrijebljen za izgradnju tvrđave Nehaj. Od početka crkva sv. Franje bila je svetinja uskoka i Senjana. Bila je iznimno vrijedan renesansno-barokni spomenik i posljednje počivalište - mauzolej mnogih znamenitih uskoka i senjskih građana. Od tada pa sve do danas Senjani su duhovno i emotivno vezani za crkvu sv. Franje. Nažalost, ta senjska svetinja srušena je za vrijeme njemačkog bombardiranja Senja 1943., kada su i sve njezine vrijednosti uništene ili oštećene. Ostalo je podosta uskočkih nadgrobnih ploča, koje su posve nezaštićene nestručno pohranjene u Župnom dvoru. Izložene propadanju, ploče čekaju obnovu i povrat na stara mjesta u izgrađenoj obnovljenoj crkvi ili uskočkome mauzoleju, koji bi se mogao izgraditi prema projektu dr. Melite Viličić. U međuvremenu već punih 50 godina Senjani s tugom prolaze pokraj temelja stare crkve i uskočkih grobova koji razmišljaju, kako to da grad s toliko slavne prošlosti i svehrvatskog značenja može dopustiti "nehaj" prema svetome mjestu - skupnoj grobnici više stotina slavni uskoka koji su bili i ostali sinonim Senja i simbol njegove borbe za slobodu. No valjda još treba čekati i nadati se da će doći ipak "vrime" i dan kad će se ispuniti san Senjana i kada će ponovno zazvoniti stara zvona Svetoga Franje. Do tada Senjanima ništa ne preostaje (jer sadašnji Senjani i korisnici zemljišta, ili ne cijene narodnu baštinu ili nemaju dovoljno smisla za uređenje i izgled svoga grada) nego i dalje pjevati pjesmu *Kad će doći opet vrime ono...*, i čekati da zazvone spašena zvona s obnovljenog tornja crkve ili mauzoleja. Nakon bombardiranja dvije Senjkinje, prolazeći ulicama grada zastale su pored ruševina crkve i s tugom šaputale o nemiljoj sudbini crkve i grada, sumnjajući hoće li doživjeti da ponovno čuju zvona sv. Franje. Kažu da je tuda prolazio Čuk (pseudonim Senjanina Vlatka Zudeniga), kojeg su se duboko dojmile riječi Senjkinja. Kada se vratio kući, počeo je pisati redak po redak nove tugaljive pjesme, koju su Senjani dotjeravali. Ne zna se je li pjesma od početka imala naslov, ali on nam se sâm nameće i glasi *Kad će doći opet vrime ono...*

² *Kad san pival pisme stare*; tu Čuk misli na predratno vrijeme do 1941., doživljava onaj stari, osebujni, slikoviti i raspjevani uskočki grad, koji je bez obzira na ondašnje jugoškikaniranje i ekonomsku krizu sačuvao svoj vedri duh i hrvatstvo. Prisjeća se vremena kada su se u barem desetak senjskih pučkih birtija pjevale stare pjesme u čast Senja i uskoka, te hrvatske domovine. Čuk predosjeća da će proći još mnogo vremena dok se Senjani, pogotovo oni na rukovodećim mjestima, sjete i založe izgraditi ovaj sveti prostor, a do tada će pjevati njegovu pjesmu *Kad će doći opet vrime ono...*

³ Široka Kuntrada je stari i nekada najljepši senjski trg. Po izgledu kuća Široka Kuntrada bila je najtipičnija senjska, organski i stilski usklađena arhitektonska gotičko-renesansna cjelina, osobito vezana za junačku uskočku prošlost. Za vrijeme bombardiranja Senja 1943. do temelja je porušen veći dio trga, osobito sjeveroistočni i južni dio Kuntrade. Nakon rata izgrađene su na tome mjestu nove kuće, zgrade bez topline i smisla za sklad i poštivanje autentične hrvatske baštine. Tada je sa slikovitog prostora uklonjena stara česma, tako da čitav prostor djeluje sumorno, beživotno, a nered uvećavaju parkirani automobili, nova zapreka prolaznicima.

⁴ Za vrijeme bombardiranja Senja od 7. listopada 1943. do 9. travnja 1945. porušene su ili teško oštećene znamenite senjske crkve-spomenici: sv. Franjo, katedrala sv. Marije, sv. Ambroz, sv. Magdalena, zgrada stare i nove Ožegovićeve biskupije, te samostan (sjemenište).

⁵ Današnji Senjani, a osobito oni starije dobi, bili su moralni ljudi, pobožni i odani u svojoj poniznosti Bogu, svecima i zaštitnicima grada, sv. Jurju, sv. Nikoli i Majci Božjoj. Oni su zaljubljenici u svoj Senj, senjsku baštinu, običaje i časti. To bolnji bio je svaki susret Senjana s ruševinama, uspomenama na ulice, trgove, crkve i škole, birtije i trgovine, uspomene za koje jugosistem organski nije mogao polagati dovoljno pozornosti. Zato *Ćuk* u trenutku nostalgije pjeva "mio mi je svaki kamen". Kako je partizanska jugovojaska zauzela Senj 9. 4. 1945. izbjeglo je i otišlo u svijet mnogo Senjana, od kojih se mnogi nisu više vratili svome domu, i njima je stoga svaka vijest o Senju bila draga i melem na ranu i tugu pregolemu, ali i podsjećanje na bolje dane koji će jednom doći. I danas, skoro pedeset godina nakon II. svj. rata, možemo konstatirati da se Senj ipak obnovio, i to bez obzira na to kako se pritom poštivalo njegovo iznimno spomeničko značenje.

⁶ Hladni vjetar sjeveroistočnjak, "senjska bura" u mnogim prilikama kada zapuše postaje veoma neugodna i pogibeljna. Kada je Senj bombardiran 7. i 8. 10. 1943. nije puhala bura koja bi raznosila plamen, ali je tada ipak gorjelo mnogo kuća, od kojih je dim sukljao u visine, pod oblake, i zastirao čitavu dragu, grad i luku. Sve je izgledalo tužno i apokaliptički, pa se *Ćuk* prisjeća tog detalja i navodi da bura nosi vatru upopriko. Neprijateljski zrakoplovi "štuke" bacali su bombe koje su bez problema pogađale ciljeve, rušile kuće i ubijale ljude. Sve ono što su strpljivo podizala stoljeća, nestajalo je u trenu razornih bombi i žaru plamena. *Ćuk* pjeva da će ostat senjska beseda, a to je ona "hrvačka klica" koja će sve nadživjeti.

⁷ Balature, tipični primorski građevinski dodatak uz kuću, kakvih je u staro doba bilo u svakoj senjskoj ulici, su stepeništa što vode u gornje odaje, na katove kuća. Prema ulici balatura ima zidić-ogradu, iznad koje može pristati streha kao zaštita od kiše i ljetne sparine. U starije doba na balaturama se osobito za toplih dana odvijao dosta zanimljiv intiman život - razgovor ugodni, kao neka mala prela-posijela ukućana, susjeda i znanaca. Tu su se i djeca najradije sastajala i igrala. Odavde se baš zgodno mogao pratiti život na ulici i trgu, moglo se komunicirati i dobacivati primjedbe prolaznicima. Ispod balatura, posebna vrata vode u podrum-prizemlje kuće. U novije doba te stare konobe pretvorene su u kuhinje, trgovačke prostore i spremišta.

⁸ Čitava prošlost i postojanost grada Senja trajno je vezana uz borbu za slobodu hrvatske zemlje i naroda, ideale kojima su Senjani oduvijek bili odani. Stoga su Senj i Senjani uvijek bili moralna podrška i samopouzdanje mnogima, da ne gube nadu i da vjeruju u bolje i sretnije dane. Tako je bilo za vrijeme borbi s Turcima i Mlečanima, Habsburgovcima i Mađarima, te u srbijanskoj monarhiji i jugokomunističkom sistemu. I u vrijeme svehrvatskog obrambenog i oslobodilačkog rata, na svim ratištima, a osobito ličkim, Senjani su i kao pojedinci i kao postrojbe bili ohrabrenje i oružana podrška u obrani domovine. To senjsko rodoljublje nije od jučer, to je klica - žar koji plamt i koji se stječe rođenjem i življenjem u Senju i sa Senjanima.

⁹ Ponad grada Senja za uspješniju obranu od Turaka i Mlečana Senjani su oko 1558. na istoimenom brijegu izgradili za ono vrijeme modernu i jaku tvrđavu *Forticu*,

danas zvanu *Nehaj*. Tijekom čitave prošlosti, pa i danas, tvrđava Nehaj ostala je naš izniman arhitektonsko-fortifikacijski spomenik graditeljstva i kulture te simbol grada Senja i njegove slavne prošlosti. Čvrsta i postojana, odnedavna uspješno restaurirana, svjedoči o našim pobjedama nad moćnim neprijateljima.

¹⁰ Dr. prof. Drago Zudenigo (pseudonim *Zudli*) rodio se 1. 6. 1902. u Senju gdje polazi pučku školu i gimnaziju. Studij prava završava u Zagrebu, a povijest zapadnih civilizacija te francuski jezik i literaturu u Parizu. G. 1945. pred jugosoldateskom povlači se iz Zagreba i odlazi u emigraciju u Austriju a 1955. u USA, gdje predaje francuski jezik na američkim sveučilištima. U slobodno vrijeme Drago se bavi publicistikom kao javni radnik, piše pjesme, i to starom senjskom čakavštinom. Njemu su bili vrlo dobro poznati razlozi i posljedice njemačkog bombardiranja Senja g. 1943. i razaranje crkve sv. Franje. Negdje pod kraj rata 1944.-1945., Zudenigo se nalazio u Karlovcu, gdje je obnašao visoke državne dužnosti. U to vrijeme kažu da je tamo boravio i njegov brat Vlatko (*Ćuk*) pa je Drago mogao pomagati Vlatku u pokretanju i izdavanju senjskih pokladnih novina (*Tovarni list*, br. 1, 2, 3, i 4, 1945.). Tako je u broju 3 objavljena pjesma *Kad će doći opet vrime ono...* Ne znamo kada je pjesma došla u Senj i kada se počela javno pjevati. Sigurno se prije pjevanja zbog novoga društvenog poretka tekst morao izmijeniti. Je li ta Ćukova pjesma imala neki službeni naslov, ne znamo. Drago je navodi pod imenom *Pjesma o Senju* i objavljuje ju u maloj šapirografiranoj zbirci pjesama koje je jedan primjerak došao u biblioteku Muzeja.

¹¹ Profesor Jakov Bosnić rodio se u Senju, gdje polazi pučku školu i gimnaziju, a studij klasične filologije i povijest na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Bosnić je profesor na senjskoj gimnaziji 1902.-1903., 1908.-1932. i 1944.-1945. Umro je u Senju. Pod pseudonimom *Skakika* prof. Bosnić šaljivim prilozima sudjeluje u senjskim pokladnim novinama, a ovdje u *Tovarnom listu*.

¹² Prvobitni naziv pjesme I. Rošić ne znamo. Ovako smo je nazvali prema sadržaju i mislimo da je to valjano rješenje.

¹³ Ivka Filipović Rošić rođena je u Krmpotama; nakon pučke škole dolazi u Senj, gdje je u tiskari T. Devčić izučila tipografski-knjigovežački zanat. Mnogo je čitala, a zarana je počela pisati pjesme koje su objavljivane u katoličkim novinama i glasnicima između dva rata. Od svoga dolaska u Senj veoma je aktivna u društvenom i kulturnom životu grada. Ovu pjesmu je napisala 1946. a budući da je ostala nepoznata senjskoj javnosti, sada je objavljujemo.

¹⁴ *Boljfa* je nadimak senjskog gostioničara Bana, koji je držao gostionicu na Širokoj Kuntradi u kući Gradišer, a koja je srušena za vrijeme bombardiranja Senja g. 1943. *Boljfa* je rodom negdje od Kastva. O njemu nemamo više podataka, ali je u sjećanju na njega ostala pjesma *Kada Boljfa brije bradu, niko ne smi na Kuntradu, hali, halo, a ča je to, za trajset soldi toči se vino*.

¹⁵ Inbanderane, banderama okićene kuće, barjacima, mendulama, cvijećem ...

¹⁶ Mendula, *f.* badem, primorsko koštunjavo voće, cvate vrlo rano, odmah iza Nove godine a stablo je prepuno bijelih mirisnih cvjetova.

¹⁷ Strmac je brdo sa sjeveroistočne strane grada. U podnožju se prostiru ostaci starih rimskih i srednjovjekovnih vrtova zasađenih vinovom lozom, mendulama, smokvama i drugim voćem. Ostaci ovih vrtova, lijeha, ograda i stare katastarske podjele zemljišta još se opažaju na terenu.

¹⁸ Školj, *m.* otok, ovdje se misli na istočne goleti otoka Krka (nasuprot Senju) na kojemu se za lijepa vremena poslije kiše izvanredno jasno ocrtavaju detalji reljefa krajolika.

¹⁹ Pal, *m.* veliki kameni čun, preza, na rivi (gatu) a služio je za privez brodova.

²⁰ S jugoistočne strane kule Šabac, krajem 19. st. senjski veletrgovac Poskić podigao je veliku zgradu u kojoj je uređio prvi hrvatski paromlin i tvornicu tijesta. S istočne strane kule-mlina stajala je mala kućica *Sanitada*, javni zahod. Između *Sanitade* i standara uz more redale su se pale, uz koje su u svečanim prigodama postavljeni mužari (maškule), koji su snažno pucali i uvećavali gradske svečanosti.

²¹ Maškula, *f.* mužar, prangija, masivna željezna cijev iz koje se u svečanostima pucalo.

²² Standar, *m.* veći obrađeni kamen-monolit s okomitom užljebinom u koju se ulaže i okovima steže visoki jarbol za vješanje državne ili gradske zastave, atributa dostojanstva i ugleda grada. Standar je postavljen uz pal i fuzaljku pri izgradnji luke početkom 19. st.

²³ Kampanat, zvoniti na sva zvona, ali u određenom tonu. To je bilo moguće jedino zvonima na tornju crkve sv. Franje i sv. Marije. Ova zvonjava uveličavala je gradske i crkvene svečanosti.

²⁴ Bandera, *f.* zastava, barjak. Senjski obalni radnici po tradiciji, ali i danas, svečano odjeveni nosili su u procesijama stare crkvene i staleške zastave.

²⁵ Varoš, predgrađe u podnožju brda Strmca s istočne strane grada. Tu se u vrtovima nalaze kuće i gospodarske zgrade senjskih pučana, uglavnom zidara i radnika, ali i kuće-ljetnikovci bogatih građana i patricija (Vranyzani, Krajač, Barac, Novak, Stiglič).

²⁶ Bos, *m.* bosiljak, mirisavo primorsko cvijeće, kojega se stručak zadijeva o rever u svečanim prilikama.

²⁷ *Tri Marije redom gredu*, stara je pjesma koja se nekada pjevala.

²⁸ Naziv za veliki luster s mnogo svijeća koji obično visi u sredini crkve. Ovaj je oštećen za vrijeme bombardiranja g. 1943.

²⁹ Frane Dobrila, stari Senjanin, nekada mežnjar crkve sv. Franje. On se povremeno bavio postolarijom. Stanovao je u tzv. "siromašnoj kući", pozadi zgrade Uskok.

³⁰ Babaček, stari podvornik pučke škole u Senju, do kraja II. svj. rata, inače vrlo aktivan član Gradske glazbe.

³¹ *Frapica*, nadimak za Julijana Matičića, gradskog službenika i člana Gradske glazbe (1898.-1968.).

³² Kapelnik *Kepe*, ne znamo je li to nadimak kapelnika Gradske glazbe Milana Cona (1911.-1914.) ili Jurja Steicha (1924.-1928.). Kapelnici su obično bili organisti crkvenoga pjevačkog zbora.

³³ *Fuka*, nadimak Mirka Obersmana (*Baćona*), radnika Tvornice duhana u Senju. *Fuka* je stanovao negdje oko Doma kulture, a bio je aktivan član Gradske glazbe.

³⁴ *Balota*, nadimak senjskog klesara Frana Žagara koji je stanovao u popovskoj kući južno od Travice. Pokraj Kaštela imao je klesariju. Bio je vrlo aktivan u senjskom političkom životu. Član Gradske glazbe.

³⁵ Vinko Tijan, otac prof. P. Tijana, u to vrijeme službenik Tvornice duhana i član Gradske glazbe.

³⁶ Lorka Bosnić, sestra prof. Jakova Bosnića, tada službenica u kancelariji advokata dr. Julija Krajača. Lovorka je bila vrlo aktivna u senjskim pjevačkim zborovima.

³⁷ Martin Bašić, senjski muzikant.

³⁸ Vjekoslav Kekini, činovnik gradskog poglavarstva i član Gradske glazbe.

³⁹ *Jafta*, nadimak Rastića, podvornika koji je stanovao u kući, ulica pozadi svetišta crkve sv. Marije.

⁴⁰ Ivan Petronio, senjski stolar-tišljar, član Gradske glazbe i aktivan u senjskom društvenom životu.

⁴¹ Martin Nell, poznati senjski brijač i član Gradske glazbe, vrlo aktivan u senjskom društvenom životu.

⁴² Ludvig Hameršmit, senjski tapetar i član Gradske glazbe.

⁴³ *Dionis*, ovdje se misli na g. Krajača, poznatoga senjskog trgovca.

⁴⁴ Chudoba, ovdje se misli na Dinka, u to vrijeme javnog bilježnika i senjskog advokata koji je bio izvrstan pjevač i aktivan član senjskih amaterskih družina.

⁴⁵ *Gušte Škripalo*, nadimak nama za sada nepoznatog Senjanina koji je imao smisla za glazbu i stih. Moguće je to, kako misli prof. P. Tijan, nadimak dr. Drage Zudeniga.

⁴⁶ Pave Rogić, Naseljenost velebitske primorske padine kroz historiju, *Senjski zbornik*, 1, 1965., str. 50.

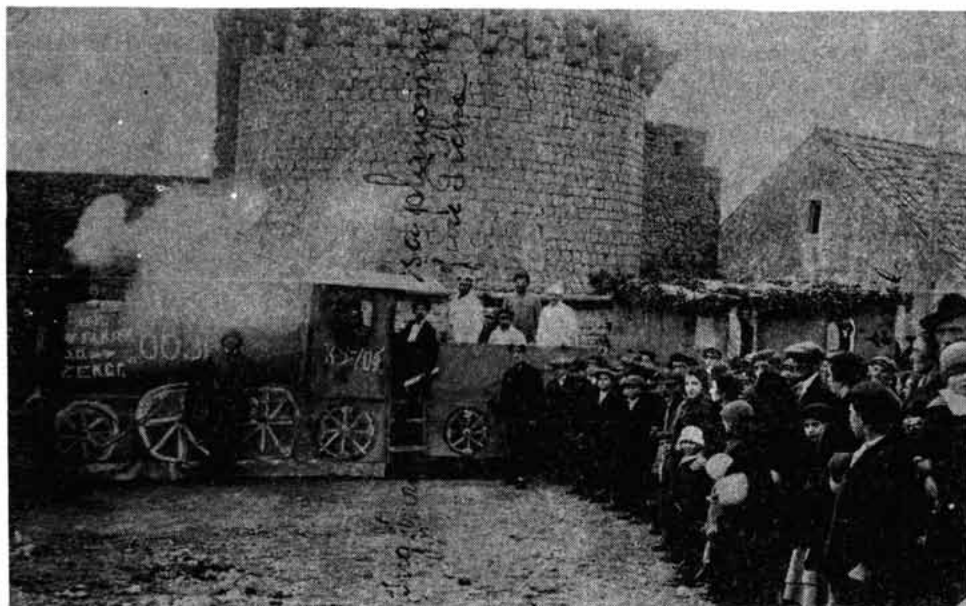
⁴⁷ Donja Prizna (Gradina), nekoć neznatna, danas je poznato trajektno pristanište južno od Jablanca. Poviše luke na osamljenoj glavici nalaze se ostaci starog i utvrđenog naselja, pa odatle i naziv Gradina.

⁴⁸ Na samoj obali uz ogradu i presahli torent izgrađena je 1807. mala kapelica posvećena sv. Anti Padovanskome. Oko 1980. uz rivu je izgrađeno trajektno pristanište, veza Prizna - otok Pag. U ovome domovinskom ratu Donja Prizna bila je veoma važno prometno i trajektno pristanište i luka spasa koja je osnažila prekinuti promet i prijevoz stotine tisuća putnika, izbjeglica, vojske i ratne opreme između kontinentalne Hrvatske i Dalmacije te s Bosnom i Hercegovinom.

⁴⁹ Ante Glavičić, Prilog istraživanju sakralne arhitekture na primorskim obroncima Velebita i Velike Kapele (I.) *Senjski zbornik*, 9, 1981.-1983., str. 96.-97.

⁵⁰ Rudolf Baričević rodio se 8. travnja 1914. u Jablancu, gdje polazi pučku školu, a gimnaziju u Senju, Zagrebu i Sušaku. U Zagrebu je završio studij prava, a postdiplomski studij u Rimu i Buenos Airesu. Doktor je prava. U emigraciji se nalazi od 1945. do 1990. kada se vraća u domovinu. Sada živi u Zagrebu. Od rane mladosti surađuje književnim priložima u omladinskim časopisima: *Luč*, *Mladost* i *Omladina*, te u novinama *Novi list* i *Obzor*. O političkim, pravnim i gospodarskim pitanjima pisao je u emigrantskim publikacijama *Hrvatska revija* i *Hrvatska misao*. Godine 1993. izdavačka kuća VIGO-commerce izdala je knjigu R. Baričevića, *Život u emigraciji - članci i pisma*.

⁵¹ Među emigrantskim novinskim člancima koje je Gradskom muzeju 1993. poklonio prof. P. Tijan, nalazila se i pjesma dr. R. Baričevića pod naslovom *Ivanjsko prošćenje*. Tu pjesmu Baričević je ispjevao još davne g.1937. a prvi put je objavljena u *Glasu sv. Anuana*, god. III., br. 8, Buenos Aires, u kolovozu 1949. Budući da pjesma opisuje proslavu goda u G. Prizni na dan sv. Ivana i navodi neke stare podgorske običaje, ali i zbog autora, pjesmicu objavljujemo u *Senjskom zborniku*.

Sl. 1. Mesopustna povorka (aluzija na neizgrađenu željezničku prugu Bihac - Senj) ispred kule Lipice na Staroj cesti godine 1938.

Literarisch-humoristische Erinnerungen aller Menschen die Senj sympathisieren

Zusammenfassung

Aus der reichen literarischen Senjer Hinterlassenschaft hat der Autor einige Lieder ausgewählt, um sie der Vergessenheit zu entreißen. Sie haben keinen besonderen Wert, doch sind sie für die Senjer und alle Menschen die Senj sympathisieren sehr wichtig. Diese Lieder reflektieren den Geist der Zeit, zu der sie entstanden sind, und zu der die Senjer mit Gedult den Tag der Freiheit erwarten haben, und auf ihre eigentümliche Weise allem Elend der vergangenen Zeit getrotzt haben.

Der Autor hat in diesen Artikel noch ein Lied eingefügt, das mit der Senjer Thematik nicht direkt gebunden ist. Dieses Lied schildert die Volkssitten zum Feiertag des hl. Johannes in Donja Prizna.

Die Interpretation wird mit ausführlichen Fußnoten versehen.